NATIONAL HANDLINGSPLAN FOR TEKSTILER

Notat: Markedsdialog om initiativ 2.1 – Dialogforum og vidensgrundlag til understøttelse af udrulning af udvidet producentansvar for tekstiler

Dette notat tager afsæt i National Handlingsplan for Tekstiler, som blev lanceret den 2. oktober 2026. Yderligere information om handlingsplanen findes på www.tekstilhandlingsplan.dk.

En stor del af handlingsplanens aktiviteter og indsatser vil blive gennemført på baggrund af udbud og der gennemføres en struktureret markedsdialog forud for de kommende udbud.

I markedsdialogen ønsker vi input til leverancer, prioritering, organisering og hvordan arbejdet bedst gennemføres. Det skal hjælpe konsortiet bag handlingsplanen med at afgrænse opgaven og stille mere præcise krav i det kommende udbudsmateriale. Konsortiet består at Dansk Mode & Textil, Lifestyle and Design Cluster og TRACE. De første udbud forventes klar inden udgangen af 2026 og de første aktiviteter forventes igangsat i 1. kvartal 2027.

PROBLEMET SOM INITIATIV 2.1 SKAL LØSE

Det kommende udvidede producentansvar for tekstiler ændrer rammerne for, hvem der finansierer og organiserer håndteringen af brugte tekstiler og tekstilaffald. EU-reglerne skal være gennemført i dansk ret senest den 17. juni 2027, og ordningen skal være etableret senest den 17. april 2028. For mikrovirksomheder gælder forpligtelserne fra den 17. april 2029.

I producentansvaret skal producenter, kollektive ordninger, kommuner og genbrugs- og affaldsaktører samt myndigheder få indsamling, sortering og videre behandling til at hænge sammen. Aktørerne vil få forskellige ansvarsområder, opgaver og erfaringer. Initiativet tager udgangspunkt i den danske bekendtgørelse, når den foreligger, så arbejdet bygger på den konkrete ansvarsfordeling og de krav, aktørerne skal efterleve.

Selvom vi ikke har den danske bekendtgørelse endnu, så kan vi med erfaringerne fra producentansvaret for emballage se, at der er et stort behov for løbende koordinering og læring, ikke mindst efter at reglerne er fastlagt og skal efterleves i praksis. Den koordinering

skal også række ud over Danmark. Mange danske tekstilvirksomheder sælger på flere EU-markeder og skal forholde sig til, hvordan producentansvaret gennemføres i de enkelte lande. Derfor bør initiativet inddrage erfaringer fra andre EU-lande og undersøge, om konkrete løsninger med fordel kan udvikles sammen med nordiske naboer og andre europæiske aktører.

For at udvikle praktiske løsninger under producentansvaret kræves der tillige bedre viden om, hvor store tekstilmængderne er, og hvor de bevæger sig hen. Miljøstyrelsens nationale kortlægning fra 2018 er et vigtigt udgangspunkt, men siden er den kommunale indsamling af tekstilaffald indført, og mange nye erfaringer er kommet til. Oplysninger om mængder, materialer, kvalitet, genbrug, sortering, behandling og eksport findes hos forskellige aktører og opgøres ikke altid ens. Derfor mangler vi et klart billede af, hvor tekstilerne ender, og hvor muligheder for genbrug eller videre behandling går tabt. Tekstilstrømsanalysen i initiativ 2.1 skal give aktørerne et fælles grundlag for at udvikle løsninger inden for de politisk fastlagte rammer. Resultaterne skal også bruges i initiativ 2.2, som vurderer behovet for kapacitet, investeringer og partnerskaber.

FORMÅLET MED INITIATIV 2.1

Initiativet skal give aktørerne et fælles vidensgrundlag og et forum, hvor de kan drøfte de praktiske spørgsmål, der opstår, når producentansvaret indføres og derudover identificere eventuelle behov for yderligere redskaber og værktøjer, der kan være med til at understøtte udrulningen af producentansvaret.

DM&T skal drive dialogforummet og samle relevante aktører på tværs af værdikæden. Forummet skal gøre afhængigheder og uafklarede spørgsmål synlige, pege på behov for yderligere viden og redskaber og understøtte samarbejde om fælles løsninger. Når behovene bliver tydeligere, skal forummet prioritere, hvilken yderligere viden og hvilke redskaber der bedst kan understøtte udrulningen af producentansvaret. Det erstatter hverken myndighedernes beslutninger eller de opgaver, som aktørerne får under producentansvaret.

Den opdaterede tekstilstrømsanalyse er en særskilt opgave, der skal sættes i udbud. Den skal give et mere detaljeret og sammenligneligt billede af tekstilernes mængder og veje gennem systemet: Hvor findes mængderne hos henholdsvis offentlige og private aktører? Hvilke strømme går gennem de velgørende organisationer, og hvad sker der med tekstilerne efter den kommunale indsamling? Analysen skal også vise, hvor data er usikre. Resultaterne skal blandt andet bruges i initiativ 2.2, som undersøger behov for kapacitet, investeringer og partnerskaber.

FORELØBIGE LEVERANCER

DM&T etablerer og driver dialogforummet, mens tekstilstrømsanalysen sættes i udbud. Markedsdialogen skal kvalificere forummet, herunder deltagere og format, analysens indhold, metode og leverancer samt snitfladen mellem analysen, dialogforummet og initiativ 2.2. De foreløbige leverancer er:

1. **Et dialogforum drevet af DM&T**, som samler relevante aktørgrupper om de praktiske spørgsmål ved indførelsen af producentansvaret. Forummet skal have en tydelig arbejdsform, facilitere dialog om spørgsmål og erfaringer og drøfte behovet for fælles redskaber og løsninger. Det skal også inddrage erfaringer fra nordiske og øvrige europæiske lande.

2. **En opdateret national tekstilstrømsanalyse**, som bygger videre på kortlægningen fra 2018 og inddrager nyere data. Den skal vise, hvor tekstilmængderne findes hos offentlige og private aktører, hvilke strømme der går gennem blandt andet velgørende organisationer og hvad der sker med tekstilerne efter indsamling. Analysen skal anvende klare definitioner og opgørelsesmetoder, skelne mellem brugte tekstiler til genbrug og tekstilaffald og synliggøre usikkerheder og datagab.

3. **En prioritering af behov for yderligere arbejde**, som DM&T kvalificerer i dialogforummet på baggrund af analysen og aktørernes erfaringer. Det kan f.eks. dreje sig om indsamlings- og kommunikationsmodeller, sammenlignelig rapportering, sporbarhed og sorteringspraksis. Hvilke opgaver der eventuelt skal gennemføres, og i hvilken rækkefølge, må vurderes i forhold til budgettet, myndighedernes arbejde og initiativ 2.2.

4. **Formidling af resultater, datadefinitioner og anbefalinger** i et format, som relevante aktører kan anvende. Der bør være en aftalt aflevering af analyseresultater og forudsætninger til 2.2 samt relevante indsigter til 1.1.

KENDTE RAMMER

Målgruppe og samarbejdspartnere:

Målgruppen omfatter producenter, kommuner, kollektive ordninger, genbrugs-, sorterings- og affaldsaktører, vidensinstitutioner, myndigheder og andre med væsentlig viden eller ansvar i producentansvaret.

Budget:

Det samlede budget for initiativ 2.1 fordelt over 2026-2029 er 2.770.000 kr., hvoraf 11% er øremærket til TRACE Impact Framework, TRACE Data Space og revision. Der er ligeledes afsat midler til de(n) ansvarlige konsortiepartner(e)s projektledelse. Graden heraf er ikke fastsat på forhånd, da den afhænger af konsortiepartnerens rolle, der kan spænde fra udelukkende at

være igangsætter til at kvalitetssikre udbudsmateriale, have løbende kontrol og kvalitetssikring af analysearbejde etc. Den konkrete prioritering af aktiviteter og midler er endnu ikke fastlagt og skal blandt andet kvalificeres gennem markedsdialogen og afklares ifm. udbudsprocessen.

Ansvarlig konsortiepartner:

Dansk Mode & Tekstil

Tidsramme:

I 4. kvartal 2026 forbereder DM&T dialogforummet, herunder arbejdsform og invitation af deltagere. Gennemførelsesperioden er 1. kvartal 2027 til 4. kvartal 2029. DM&T driver forummet i perioden, mens den opdaterede tekstilstrømsanalyse sættes i udbud. Forummet skal inddrages tidligt og fungere som ekspertgruppe for analysen: Deltagerne kan kvalificere spørgsmål, definitioner og datakilder og give faglig sparring på foreløbige resultater. Analysen skal samtidig kunne levere viden i tide til arbejdet med producentansvaret og initiativ 2.2. Dialogforummet skal desuden prioritere eventuelle yderligere behov for viden og redskaber blandt de involverede aktører og tilrettelægge tidsplanen for dette arbejde inden for initiativets rammer.

EU-reglerne skal være gennemført i dansk ret senest den 17. juni 2027, og producentansvarsordningerne skal være etableret senest den 17. april 2028. Arbejdet skal tage afsæt i den danske bekendtgørelse, når den foreligger, og kunne tilpasses, efterhånden som den praktiske udmøntning bliver klar.

Foreventede indikatorer, effekter og målsætninger

Forventede indikatorer:

1. Antal og type aktører, der deltager aktivt i dialogforummet og bidrager til fælles videndeling, koordinering og prioritering af behov
2. Gennemført national tekstilstrømsanalyse med dokumentation af tekstilmængder, materialestrømme, genbrug, behandling samt væsentlige datagab og usikkerheder
3. Antal identificerede og prioriterede behov for yderligere viden, redskaber og fælles løsninger, som understøtter implementeringen af producentansvaret
4. Dokumenteret anvendelse af analysens resultater og dialogforummets anbefalinger blandt relevante aktører, herunder som beslutningsgrundlag for initiativ 2.2

Forventede effekter:

1. Et mere solidt, sammenligneligt og fælles vidensgrundlag om danske tekstilstrømme og deres håndtering
2. Styrket koordinering, videndeling og samarbejde mellem de aktører, der skal implementere og arbejde under producentansvaret

3. Bedre forudsætninger for en effektiv, ensartet og cirkulær håndtering af brugte tekstiler og tekstilaffald inden for producentansvarets rammer

De konkrete målsætninger forventes udviklet ifm. udbudsprocessen.

SAMMENHÆNG MED ØVRIGE INITIATIVER

- Initiativ 2.2 – Fremtidens tekstilinfrastruktur. Tekstilstrømsanalysen i 2.1 kortlægger mængder, strømme, kvalitet og datamangler. Initiativ 2.2 bruger resultaterne til at vurdere behovet for kapacitet og investeringer i Danmark og mulighederne for nordiske eller europæiske løsninger. Tidspunktet for overlevering, dataformatet og håndteringen af usikkerheder skal aftales fra begyndelsen.
- Initiativ 1.1 – EU-parathed for virksomheder. Initiativ 1.1 giver virksomheder praksisnær støtte til blandt andet producentansvaret. Dialogforummet i 2.1 kan bidrage med viden om ordningens praktiske spørgsmål, mens virksomhedernes erfaringer fra 1.1 kan gøre forummet opmærksomt på behov for yderligere viden eller redskaber.
- Initiativ 2.3 – Offentlige tekstilindkøb. Data om offentlige tekstilstrømme fra 2.1 kan være relevante for arbejdet i 2.3. Udviklingen af indkøbsstandarder hører til i 2.3.

DETTE ØNSKER VI INPUT TIL

Markedsdialogen skal bidrage til at kvalificere både indholdet, prioriteringen og organiseringen af initiativet. Vi ønsker særligt deltagernes perspektiver på følgende spørgsmål:

Dialogforummet – format og arbejdsform

1. Hvilke aktørgrupper og faglige perspektiver skal være repræsenteret, for at forummet kan belyse de praktiske spørgsmål ved producentansvaret? Hvordan får vi også relevant viden fra aktører, som ikke deltager fast?
2. Hvilket mødeformat og hvilken arbejdsform vil gøre forummet mest nyttigt: faste møder, tematiske arbejdsgrupper eller en kombination? Og hvordan bør dialogforummet bruges som fagligt sparringsrum under tekstilstrømsanalysen?
3. Hvordan kan der etableres en regelmæssig dialog med relevante myndigheder? Hvordan bør forummet samle og videreformidle de praktiske udfordringer, det identificerer, så myndighederne kan tage dem med i deres arbejde?
4. I hvilket omfang og hvordan kan forummet bringe erfaringer fra nordiske og andre EU-lande ind i arbejdet?

Tekstilstrømsanalysen – afgrænsning, metode og anvendelse

4. Hvilke tekstilstrømme og indsamlingskanaler skal analysen som minimum omfatte? Hvor detaljeret skal den beskrive materialer, produkttyper, kvalitet, genbrug og tekstilaffald?
5. Hvilke eksisterende data kan belyse mængder hos offentlige og private aktører, herunder de strømme, der går gennem velgørende organisationer? Hvor er de største datagab, og hvordan kan relevante data stilles til rådighed?
6. Hvilke definitioner og opgørelsesmetoder skal analysen bruge for at følge tekstilerne gennem systemet uden dobbelttælling? Hvordan kan metode og resultater sammenholdes med tilsvarende analyser fra nordiske og andre europæiske lande?
7. Hvilke resultater kan leveres tidligt til dialogforummet og initiativ 2.2? Er der dele af analysen, som først kan færdiggøres, når den danske bekendtgørelse foreligger?